

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
AUTORITETI I KONKURENCËS
KOMISIONI I KONKURENCËS

VENDIM

Nr. 585, Datë 24.01.2019

“Për mbylljen e procedurës së hetimit paraprak në tregun e ndërmjetësimit në sigurime nga bankat e nivelit të dytë, vendosjen e disa detyrimeve dhe rekomandimeve”

Komisioni i Konkurrencës me pjesëmarrjen e:

Znj. Juliana LATIFI	Kryetar
Z. Eduard YPI	Zv/Kryetar
Znj. Leida MATJA	Anëtar
Znj. Adriana BERBERI	Anëtar
Z. Helidon BUSHATI	Anëtar

Në mbledhjen e tij të datës 24 .01.2019,shqyrtoi çështjen me:

Objekti: Mbylljen e procedurës e procedurës së hetimit paraprak në tregun e ndërmjetësimit në sigurime nga bankat e nivelit të dytë, vendosjen e detyrimeve dhe rekomandimeve.

Baza Ligjore: Neni 4, neni 8, neni 9, neni 24, shkronja d, neni 43, pika 5, neni 70, pika 3 të Ligjit Nr. 9121, datë 28.07.2003 “Për Mbrojtjen e Konkurrencës”, i ndryshuar (Ligji Nr. 9121/2003).

Komisioni i Konkurrencës, pas shqyrtimit të relacionit të Sekretarit të Përgjithshëm dhe raportit të hetimit paraprak në tregun e ndërmjetësimit në sigurime nga bankat e nivelit të dytë,

VËREN SE :

I- Procedura e ndjekur

Gjatë muajit maj 2018, Autoriteti i Mbikëqyrjes Financiare paraqiti pranë Autoritetit të Konkurrencës disa konstatime në lidhje me tregun e sigurimit të jetës dhe pronës nga Raiffeisen Bank SHA dhe Banka Kombëtare Tregtare SHA. Gjithashtu, shoqëria e sigurimit të jetës SICRED SHA paraqiti pretendimin se BKT SHA “refuzon të transmetojë tek klientët e tyre edhe produktin e sigurimit të jetës për hua të shoqërisë Siced SHA” duke mos i dhënë mundësi shoqërisë për të qenë konkurrues në produktet e sigurimit të jetës për huatë.

Në zbatim të nenit 28 të Ligjit 9121 datë 28.07.2003 “Për Mbrojtjen e Konkurrencës”, i ndryshuar, Sekretariati realizoi vlerësimin e ankesës dhe monitorimin e tregut të sigurimeve me ndërmjetësimin e bankave mbi të cilën Komisioni i Konkurrencës me Vendimin nr. 526, datë 14.06. 2018 “Për hapjen e procedurës së Hetimit Paraparak në tregun e ndërmjetësimin në sigurime nga bankat e nivelit të dytë” dhe Vendimin nr. 544, datë 20.09.2018 “Për një ndryshim në Vendimin e Komisionit të Konkurrencës nr. 526 datë 14.06.2018 “Për hapjen e procedurës së Hetimit Paraparak në tregun e ndërmjetësimin në sigurime nga bankat e nivelit të dytë”, vendosi hapjen e hetimit paraparak në tregun e ndërmjetësimin në sigurime nga bankat e nivelit të dytë dhe paraqitjen e raportit në Komisionin e Konkurrencës jo më vonë se data 22 nëntor 2018.

Në bazë të nenit 36 të Ligjit Nr. 9121, datë 28.07.2003 “Për Mbrojtjen e Konkurrencës”, të ndryshuar, dhe Autorizimit të Komisionit të Konkurrencës Nr. 385, datë 14.06.2018 “Autorizim Inspektorësh”, Grupi i Punës gjatë periudhës së hetimit paraparak procedoi me kryerjen e inspektimeve pranë bankave të nivelit të dytë që ushtrojnë aktivitetin e ndërmjetësit në sigurime.

II- ANALIZA E KONKURRENCËS

Tregu përkatës

Referuar nenit 3, pika 7, të ligjit nr. 9121/2003 “Për Mbrojtjen e Konkurrencës”, i ndryshuar, si edhe Udhëzimit nr.76, datë 07.04.2008 “Për përcaktimin e tregut përkatës”, përcaktimi “treg përkatës” përfshin dy komponentë: tregu përkatës i produktit dhe tregu përkatës gjeografik.

Tregu përkatës i produktit u përcaktua tregu i shërbimit të brokerimit për sigurimin e jetës dhe për sigurimin e pronës nga zjarri dhe dëmtimet, me ndërmjetësimin e bankave të nivelit të dytë.

Tregu përkatës gjeografik do të konsiderohet territori i Republikës së Shqipërisë.

Në zbatim të nenit 204, pika 5 e ligjit nr. 52/2014 “Për veprimtarinë e sigurimit dhe risigurimit”, veprimtaria e brokerimit mund të kryhet edhe nga bankat dhe/ose degët e bankave të huaja pasi të kenë marrë më parë miratimin nga Banka e Shqipërisë. Sipas rregullave të përcaktuara nga Autoriteti i Mbikëqyrjes Financiare dhe treguesve të publikuar prej saj, bankat e pajisura me licensë janë:

- Banka Raiffeisen, licensuar në tetor 2016 për sigurim jete dhe jo jete,
- Banka Kombëtare Tregtare, licensuar në dhjetor 2016 për sigurim jete,
- Banka Alpha, licensuar në dhjetor 2016 për sigurim jete dhe jo jete
- Banka Credins, licensuar në janar 2018 si broker për sigurim jo jete dhe agent i Sicred për sigurimin e jetës.

Tregu i ndërmjetësimin në sigurime nga bankat e nivelit të dytë, funksionon në zbatim të ligjit nr. 52/2014, “Për veprimtarinë e sigurimit dhe risigurimit”, i cili rregullon krijimin, veprimtarinë dhe mbikëqyrjen e shoqërive të sigurimit, risigurimit dhe ndërmjetësimin, me qëllim që tregu i sigurimeve të veprojë në një mjedis të sigurt, të qëndrueshëm dhe transparent, në mbrojtje të të drejtave dhe interesave të konsumatorit.

Bankat të licencuara si ndërmjetës në sigurime, në zbatim të nenit 206 “Përgjegjësitë e brokerit/shoqërisë së brokerimit në sigurime”, kanë detyrimin të kryejnë shërbime brokerimi në emër të të siguruarve, për nënshkrimin e kontratave të sigurimit në përputhje me kërkesat e të siguruarit për sa i përket mbulimit në sigurime; kryejnë analizë rreziku të përshtatshme dhe përcaktojnë parimet bazë të mbulimit të kërkuar; japin shpjegim me shkrim dhe arsyetojnë propozimet e bëra, informojnë të siguruarin për nivelin e komisioneve të përcaktuara për nënshkrimin e një kontrate sigurimi etj.

Referuar të dhënave të depozituara gjatë procedurës hetimore, XX% e primeve të nënshkruara gjatë vitit 2017, janë ndërmjetësuar nga bankat e licensuara, ku Raiffeisen Bank zotëron XX% të vlerës totale të primeve. Gjatë 5 muajve të parë të vitit 2018, treguesit janë në rritje ku pjesa e tregut e ndërmjetësuar nga bankat shkon në XX% dhe Raiffeisen Bank zotëron XX% të tij. Pjesa tjetër e tregut (XX%) është ofruar nga ndërmjetës të tjerë, agjente dhe brokera jashtë sistemit bankar.

Mbështetur në pjesët e tregut që ndërmarrjet nën hetim zotërojnë në tregun përkatës, si dhe referuar praktikave ndërkombëtare mbi pjesën e tregut të ndërmarrjeve me pozitë dominuese, vlerësojmë se asnjë nga ndërmarrjet nën hetim nuk zotëron pozitë dominuese në kuptim të nenit 8 të ligjit nr. 9121/2003 “Për Mbrojtjen e Konkurrencës”, i ndryshuar.

Vlerësimi i sjelljes së ndërmarrjeve në treg

Duke qenë se asnjë prej ndërmarrjeve nën hetim nuk zotëron pozitë dominuese në tregun përkatës, atëherë sjellja e tyre do të vlerësohet në kuptim të nenit 4 të Ligjit 9121/2003. Vlerësimi i sjelljes së bankave u përqendrua në kushtet e parashikuara në marrëveshjet e nënshkruara mes bankave dhe shoqërive të sigurimit, mënyrën e llogaritjes së primit të sigurimit dhe përfitimet e ndërmarrjeve nën hetim nga shërbimi i ofruar.

1. Raiffeisen Bank ushtron aktivitetin e ndërmjetësimit me Licensën Nr.17, date 31.10.2016, miratuar me Vendimin Nr.178, date 31.10.2016 nga Autoriteti i Mbikëqyrjes Financiare dhe ka nënshkruar marrëveshje të sigurimit të pronës nga zjarri dhe dëmtimet me tre shoqëri të sigurimit të jo jetës, Sigal Uniqa GA, Intersig VIG dhe Alb-siguracion.

Marrëveshjet përcaktojnë produktet e ofruara, komisionet e brokerimit si dhe koeficientët të llogaritjes së vlerës së primit. Sipas deklarimeve të marra gjatë procedurave të inspektimit, zgjedhja e tre shoqërive është miratuar nga bordi drejtues i bankës pas një procedurë rankimi të shoqërive të sigurimit të jo jetës.

Komisionet e brokerimit për ndërmjetësimin në shitjen e policave të sigurimit të pronës variojnë nga XX% deri në XX% të primit të arkëtuar sipas marrëveshjeve që kanë këto shoqëri sigurimi me bankën.

Llogaritja e primit të sigurimit të pronës është i ndryshueshëm në varësi të llojit dhe vlerës së pronës, vlerës së mbetur të kredisë dhe kohëzgjatjes së sigurimit.

Për sigurimin e jetës së debitorit, Raiffeisen Bank ka patur të nënshkruar gjatë vitit 2017 vetëm një marrëveshje me shoqërinë Sigal Life UGA dhe gjatë vitit 2018 ka nënshkruar marrëveshje edhe me dy shoqëritë e tjera në treg Sicred dhe Insig Jete.

Marrëveshja me shoqërinë Sigal Life parashikon paketa të diferencuar sipas tipit të kredisë konsumatore për të cilat përcaktohen komisione brokerimi të ndryshme. Nga vlerësimi i komisioneve konstatohet se për kreditë pa kolateral, komisioni i brokerimit

varion nga XX% - XX% i cili është ndjeshëm më i lartë se komisioni i brokerimit për mikrokredinë (XX%).

Llogaritja e primit të sigurimit të jetës realizohet mbi bazën e një koeficienti i cili është në varësi të gjinisë dhe të moshës. Koeficientet e aplikuar nga Sigal Uniqa Group Austria janë më të ulta se e dy shoqërive të tjera të sigurimit të jetës gjë e cila sjell një çmim me të ulët të primit të sigurimit.

2. BKT ushtron aktivitetin e brokerimit në sigurime dhe është pajisur me Licensën Nr.18, datë 27.12.2016, miratuar me Vendimin Nr.206, datë 27.12.2016 të Autoritetit të Mbikëqyrjes Financiare për produktin e Sigurimit të Jetës së Debitorit.

Banka ka nënshkruar marrëveshje më të gjitha shoqëritë e sigurimit të jetës por mbi XX% e primeve të nënshkruara janë realizuar nëpërmjet shoqërisë Sigal Life UGA. Gjatë muajve të parë të vitit 2018, konstatohet një rritje e ndjeshme e numrit të policave të ofruara nga Insig Jete.

Marrëveshjet e Bashkëpunimit janë të pandryshueshme për të tre kompanitë e sigurimeve dhe komisionet e brokerimit janë të njëjta, në vlerën XX%.

Nga krahasimi i koeficienteve nuk vihet re se shoqëritë e sigurimit të ofrojnë koeficiente të njëjtë dhe Sigal Life paraqet koeficientet më të ulët të llogaritjes së primit të sigurimit të jetës. Ky koeficient rritet me rritjen e moshës së debitorit.

Në produktin jo-jetë, Banka Kombëtare Tregtare realizon vetëm shërbimin e ndërmjetësimit në sigurime për të cila arkëton komisionet XX% për shërbimet në sigurime me Sigma Inter Albanian VIG, XX% për tInsig dhe për Eurosig Sha është XX%. Vlera më i madhe e primeve të arkëtuara për produktin jo-jetë është siguruar nga Sigma Inter Albanian Vig nga e cila ka arkëtuar një komision të vogël, për shoqëritë e tjera nuk ka komisione të arkëtuara.

3. Banka Credins është pajisur me Licensën Nr.23 datë 31.01.2018 për veprimtari brokerimi në sigurime për klasat e jojetës dhe License Nr.1139 datë 07.05.2018 për veprimtari agjenti në sigurime në klasat e jetës në emër dhe për llogari të shoqërisë së sigurimit “Sicred” SHA, të cilën e ka marrë në maj të vitit 2018.

Banka ka ndërmjetësuar gjatë vitit 2017 dhe 5 muajve të parë të vitit 2018 sigurimin e jetës vetëm nga shoqëria Sicred dhe komisioni i brokerimit për këtë shërbim është i diferencuar sipas volumit të primeve të përcaktuar në kontratë i cili varion nga XX%-XX%. Lidhja aksionare mes bankës dhe shoqërisë së sigurimit Sicred SHA ka influencuar në qëndrimin e bankës si ndërmjetës në sigurime duke i orientuar klientët drejt kësaj shoqërie sigurimi.

Gjatë vitit 2017-2018, banka ka zbatuar 8 akt-marrëveshje për sigurimin e kolateralit, të cilat kanë për objekt sigurimin e objekteve, sendeve të lëna peng, apo të çdo pasurie tjetër që barrësohet nga i Siguruari me përfitues Bankën si garanci për kreditë e dhëna nga kjo e fundit. Llojet e sigurimit për objektin e siguruar janë sigurimi nga zjarri, tërmeti dhe rreziqet shtesë.

Tarifat e primit do të aplikohen mbi vlerën e objektit që do të sigurohet, ose mbi vlerën e kredisë në bazë të kërkesës së bërë nga banka, dhe variojnë sipas llojit të pasurisë.

Nga të dhënat e administruara konstatohet se mbi XX% e primeve të nënshkruara janë realizuar nga shoqëria e sigurimit Ansig, për qindje kjo e cila ka ardhur në rritje gjatë 5 muajve të parë të vitit 2018 dhe koeficientet e aplikuar nga kjo shoqëri janë më të larta se

koeficientet e aplikuar nga pjesa më e madhe e shoqërive të sigurimit të jo jetës në treg e cila ndikon në vlerën e primit.

Nga vlerësimi i sjelljes së Bankës Credins për shërbimin e ndërmjetësimit për sigurimin e jetës, konstatohet kufizim i ofruesve të këtij shërbimi, koeficiente paksa më të lartë të llogaritjes së primit të sigurimit dhe komisione të brokerimi më të ultat në treg.

4. Alpha Bank është pajisur me Licensën Nr.210, datë 27.12.2016 për veprimtarinë broker në sigurime për produktin jetë dhe jojetë duke nënshkruar marrëveshje me shoqëritë Sigal dhe Intersig për produktin e sigurimit të pronës nga zjarri dhe dëmtimet dhe palët parashikojnë të njëjta kushte e metode të llogaritjes së vlerës së kolateralit, si dhe komisioni i brokerimit për ndërmjetësimin në shitjen e policave të sigurimit të pronës është i njëjtë në masën XX% të primit të arkëtuar, për të dyja shoqëritë e sigurimit.

Vlera më e madhe e primeve të nënshkruara është siguruar nga shoqëria Sigal me rreth XX%, tregues ky në ulje në 5 muajorin të parë të vitit 2018.

Përsa i takon produktit të sigurimit të jetës, banka ka marrëveshje me shoqëritë Sigal Life dhe Insig Jete dhe marrëveshjet janë amenduar në vitin 2018 dhe kanë qenë për të njëjtin objekt, ndryshim i përqindjes së komisioneve të brokerimit.

Nga të dhënat mbi vlerën e primeve, konstatohet se gjatë vitit 2017 të gjitha primet e nënshkruara janë realizuar me shoqërinë Sigal Life dhe gjatë 5 muajve të parë 2018 një ky shërbim ka filluar të merret edhe nga shoqëria Insig Jete.

Komisionet e brokerimit janë shumë të lartë duke i krahasuar edhe me komisionet që aplikohen për bankat e tjera. Komisioni i brokerimit që përfiton banka nga të dyja shoqëritë është e njëjtë, në masën XX% të primeve të arketuara.

Në përfundim të procedurës hetimore u konkludua se :

- Raiffeisen Bank dhe Banka Alpha nuk kanë lidhur marrëveshje me të gjitha shoqëritë e sigurimit për ofrimin e shërbimit të ndërmjetësimit në sigurimin e pronës nga zjarri dhe dëmtimet dhe sigurimin e jetës së debitorit duke kufizuar mundësinë e zgjedhjes nga konsumatori.
- Banka Credins ka të kufizuar ofrimin e shërbimit të ndërmjetësimit të sigurimit të jetës për shoqëritë e tjera të sigurimit të jetës në treg (Insig Jete dhe Sigal Life) për shkak të licensës së agjentit. Lidhja aksionare mes bankës dhe shoqërisë së sigurimit Sicred SHA ka influencuar në qëndrimin e bankës si ndërmjetës në sigurime duke i orientuar klientët drejt kësaj shoqërie sigurimi. Banka Credins, pavarësisht se ka marrëveshje më të gjitha shoqëritë e sigurimit të jo jetës, të gjitha primet e ndërmjetësuar prej saj janë të siguruar pranë shoqërisë Ansig SHA.
- Banka Kombëtare Tregtare realizon ndërmjetësimin për produktin e sigurimit nga zjarri dhe dëmtimet e pronës duke mos qenë e licensuar për këtë veprimtari.
- Llogaritja e vlerës së primit realizohet mbi bazën e një koeficienti, i cili ndryshon shumë pak nga njëra shoqëri në tjetrën. Shoqëritë e sigurimit nuk kanë një metodë të llogaritjes së primit të sigurimit në përputhje me nenit 87 dhe 88 të Ligjit Nr. 52/2014, “Për veprimtarinë e sigurimit dhe risigurimit”.

- Koeficientet e brokerimit variojnë nga 20% - 62.5% e primeve të nënshkuara dhe nëse i krahasojmë me komisionet e brokerimit të evidentuara në procedurat e mëparshme në tregun e sigurimeve për produktet e TPL apo kartonit jeshil (të cilat variojnë nga 5%-10%), këto komisione janë shumë të larta.
- Mungesa e një metodologjie të llogaritjes së primit të sigurimit (çmimit të polices) e bën të pajustificueshme ekonomikisht aplikimin e komisioneve të tilla, ndërkohe që risku i sigurimit mbartet totalisht nga shoqëritë e sigurimit.

Nga sa më sipër, nuk u gjetën elementë të një marrëveshje të ndaluar në kuptim të nenit 4 të ligjit 9121/2003, mes bankave në lidhje me shërbimin e ndërmjetësimit në sigurime.

PËR KËTO ARSYE:

Komisioni i Konkurrencës, në mbështetje të nenit 4, nenit 8, nenit 9, nenin 24, shkronja d, nenin 43, pika 5 dhe nenit 70, pika 3 të Ligjit Nr. 9121, datë 28.07.2003 “Për Mbrojtjen e Konkurrencës”, i ndryshuar,

VENDOSI:

1. Mbylljen e procedurës së hetimit paraprak në tregun e ndërmjetësimit në sigurime nga bankat e nivelit të dytë.
2. Detyrimin për bankat e nivelit të dytë si më poshtë:
 - a) Raiffesien Bank - duhet të sigurojë ofrimin e shërbimit të ndërmjetësimit për shoqëritë e sigurimit të jo jetës, pa kufizuar mundësinë e zgjedhjes së klientëve.
 - b) Alpha Bank - duhet të sigurojë ofrimin e shërbimit të ndërmjetësimit për shoqëritë e sigurimit të jetës dhe jo jetës, pa kufizuar mundësinë e zgjedhjes së klientëve.
 - c) Bankës Kombëtare Tregtare - duhet të aplikojë pranë AMF për licencimin si ndërmjetës në sigurimin e jo jetës, për produktin e sigurimit të pronës nga zjarri dhe dëmet e natyrës.
 - d) Banka Credins - duhet të aplikojë për licensimin si broker për shërbimin e ndërmjetësimit në sigurimin e jetës dhe të orientojë klientët drejt të gjitha shoqërive të sigurimit të jetës dhe jo jetës.
3. Ti rekomandojë Autoritetit të Mbikëqyrjes Financiare:
 - a) Të marrë masa që bankat e nivelit të dytë, të cilat ofrojnë shërbimin e ndërmjetësimit në sigurimeve për klientët e tyre, të pajisen me licensat përkatëse të ndërmjetësimit në sigurime.
 - b) Të përcaktojë metodologjinë për përllogaritjen e primit të sigurimit të pronës dhe jetës nga shoqëritë e sigurimit, në përputhje me legjislacionin në fuqi dhe të kërkojë nga shoqëritë e sigurimit orientimin e primeve të sigurimit drejt kostos.

4. Autoriteti i Mbikëqyrjes Financiare brenda 6 muajve nga marrja e këtij vendimi duhet të informojë Autoritetin e Konkurrencës mbi zbatimin e rekomandimeve të dhëna në pikën 1 dhe 2 të vendimit.
5. Tregu i ndërmjetësimin në sigurime nga bankat e nivelit të dytë do të monitorohet për një periudhë 1 vjeçare nga marrja e vendimit.
6. Ngarkohet Sekretari i Përgjithshëm për zbatimin e këtij vendimi dhe për njoftimin e palëve.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

KOMISIONI I KONKURRENCËS